

BUDGETFORLIG 2026

Indgået den 3. september mellem:

Tønder Listen
Venstre
Socialdemokratiet
Slesvigsk Parti
Det Konservative Folkeparti
Socialistisk Folkeparti
Dansk Folkeparti
Løsgænger Barbara Krarup Hansen

TØNDER KOMMUNE

Tønder Kommune – Sammen om den borgernære velfærd

Onsdag den 3. september 2025 er der indgået et bredt forlig om budget 2026 mellem alle partier i Kommunalbestyrelsen

Budgetforliget udstikker de økonomiske og indholdsmæssige rammer for budget 2026 samt overslagsårene 2027–2029.

Med udgangspunkt i en økonomisk sund og velkonsolideret kommune viser Kommunalbestyrelsen med aftalen for 2026 sammenhold omkring et budget, hvor der er plads til en række initiativer, som understøtter den borgernære velfærd og udvikling i Tønder Kommune.

Økonomaftalen mellem KL og Regeringen for 2026 tilfører samlet den kommunale serviceramme 3,2 mia. kr.

Aftalen afspejler en fortsat politisk vilje til at styrke den borgernære velfærd og imødekomme de demografiske og strukturelle udfordringer, som kommunerne står overfor. Midlerne skal blandt andet understøtte dagtilbud, folkeskoler og ældrepleje og bidrage til at sikre et robust og fremtidssikret velfærdssystem.

Som en del af Økonomaftalen videreføres det ekstraordinære finansieringstilskud på 1,8 mia. kr. fra 2025 til 2026. Tønder Kommune får 19,3 mio. kr. af dette i ekstraordinært tilskud. Derudover har Tønder Kommune fået en andel af puljen på 800 mio. kr. til særligt vanskeligt stillede kommuner – konkret 15 mio. kr.

Budgetforliget for 2026 tager afsæt i disse nationale rammer og prioriterer investeringer, der både styrker den daglige drift og skaber langsigtede forbedringer i kommunens velfærdstilbud.

Samlet set indeholder budgetforliget for 2026-2029 nye velfærdsinitiativer for i alt 51 mio. kr. og et anlægsprogram med nye og igangværende projekter for i alt 426 mio. kr. over den 4-årige budgetperiode.

Tønder Kommunes økonomiske politik for 2023-2026 har som overordnet mål at fastholde den strukturelle balance gennem et overskud på den ordinære drift, som kan finansiere et fornuftigt anlægsniveau. For fortsat at sikre dette økonomiske råderum til nye politiske prioriteringer er der sket omprioritering inden for servicerammen.

Budgetforlig med fokus på ansvarlighed og velfærd

Kommunalbestyrelsen har indgået et budgetforlig, der er kendetegnet ved et fokus på at bevare og styrke kommunens store velfærdsområder.

Kommunalbestyrelsen er enige om at prioritere

- en markant styrkelse af skole- og dagtilbudsområdet
- fastholdelse af fokus på udvikling af kernevelfærden til borgerne
- styrket indsats for kommunens mest udsatte borgere

Dagtilbud og folkeskole

Læring og trivsel

For at give børnene en opvækst med gode muligheder for udvikling, trivsel og læring ønsker Kommunalbestyrelsen af styrke dagtilbud og folkeskolen.

Fremtidens skoler og dagtilbud

Kommunalbestyrelsen er optaget af, hvordan man på både kort og lang sigt skaber bæredygtighed på dagtilbud og folkeskoleområdet. Kommunalbestyrelsen ønsker derfor nedsat et § 17, stk. 4-udvalg med en bred repræsentation. Udvalget skal arbejde med fremtidens skoler og dagtilbud ud fra idéerne omkring børneuniverser og ungeuniverser. Udvalget skal arbejde med en konkret analyse for området men også specifikt for Visby, Agerskov, Toftlund og Skærbæk. Der afsættes 5 mio. kr. i 2026, og derudover målrettes midlerne fra strukturpuljen til Tønder 2030 med 12,396 mio. kr. i 2027; 27,629 mio. kr. i 2028 og 43,857 mio. kr. i 2029 til skole- og dagtilbudsområdet.

Ressourcetildeling

For at imødegå de økonomiske konsekvenser af det faldende børnetal på dagtilbudsområdet indføres en garantinormering på 3,5 stillinger på alle institutioner for at kunne sikre personale i hele åbningstiden. Dette medfører et øget budget på 0,2 mio. kr. Derudover tilføres området 2,3 mio. kr. som konsekvens af, at antallet af småbørn (0-2 år) i kommunens dagtilbud i de seneste år er øget i forhold til antal børnehavebørn (3-6 år). Småbørn fordrer en højere normering end børnehavebørn. Sammen med de forventede midler til dagtilbudsområdet og de varslede takstnedsættelser i forslag til Finansloven 2026, er der tale om et markant løft på området.

Tønder Kommune er udfordret af et faldende børnetal i forhold til den nuværende tildelingsmodel og skolestruktur. For at imødegå udfordringen på skoleområdet undtages specialundervisningsområdet fra tildelingsmodellen, hvilket betyder en mindre regulering på 0,528 mio. kr. i 2026 stigende til 1 mio. kr. i 2029. For yderligere at styrke børn og unges trivsel og læring i folkeskolen øges tildelingen til området med 1,3 mio. kr. årligt.

To-voksen ordning i skolerne

Med den nyligt besluttede "folkeskolens kvalitetsreform" er der fokus på frisættelse, hvor den enkelte skole bl.a. har mulighed for at afkorte skoledagen for alle elever, for at bruge ressourcerne til to voksne pr. klasse. Afkortning af skoledagen er en mulighed, som alle folkeskoler har benyttet sig af, hvilket har

medført behov for en ændret hjemkørsel med busser om eftermiddagen. Derfor tilføres budgettet 0,470 mio. kr.

Specialundervisning

Til børn der modtager skoleundervisning i andre kommuner er der konstateret et stigende udgiftsbehov. Derfor tilføres skoleområdet yderligere 4 mio. kr. til specialundervisning til børn, der undervises i andre kommuner.

Juniorklub

Der er givet tilsagn om etablering af juniorklubber for aldersgruppen 4., 5. og 6. klasse i de fire distriktsbyer Skærbæk, Løgumkloster, Toftlund og Tønder.

Pulje til renovering af legepladser ved skoler og dagtilbud

Der afsættes 0,418 mio. kr. til udvidelse af pulje til den løbende renovering af legepladser ved skoler og dagtilbud.

Kvalitet i faglokaler

Med "Folkeskolens Kvalitetsreform" investeres der markant i bedre faglokaler på skolerne. Tønder Kommunes andel udgør 5,5 mio. i både 2026 og 2027 til opdatering af faglokalerne på folkeskolerne.

Ældreområdet

Øget livskvalitet for ældre

Tønder Kommune har de senere år arbejdet intensivt med at sikre ældre borgere en god og værdig ældrepleje.

For at skabe øget livskvalitet og forebygge ensomhed blandt ældre og demente samt understøtte den eksisterende demensindsats afsættes yderligere 1 mio. kr. årligt.

Fælleskøkkenet

Der afsættes 0,523 mio. kr. til udskiftning af maskiner i fælleskøkken.

Socialområdet

Strategi for kvalitet i botilbud

For at sikre tidssvarende faciliteter er der reserveret 1,8 mio. kr. årligt i budgetperioden til gennemførelse af en langsigtet renoveringsplan for botilbudsområdet og de beskyttede værksteder.

Til implementering af strategi for kvalitet i botilbud er der afsat 1 mio. kr. til omstilling af tilbud, så disse matcher målgrupperne.

Lærkely

Til etablering af 2 yderligere pladser på botilbuddet Lærkely er der afsat 3,7 mio. kr. i 2026.

Et stærkt samarbejde med foreninger og civilsamfund

Tønder Kommune har stærke traditioner for et tæt samarbejde med NGO'er og sociale foreninger.

Tidligere budgetår har således givet midler til samarbejde med en række foreninger som SIND, Broen, Sozialdienst, Når børn blomstrer under Selvhjælp Sydvest, Lær for Livet m.m.

Fra 2026 er der afsat yderligere midler til en fortsættelse af Familieværkstedet, der de seneste fem år har været støttet af den A. P. Møllerske støttfond.

Ligeledes er der i budgettet afsat 0,5 mio. kr. til i regi af en af NGO'erne at fortsætte et tilbud til børn og unge, der vokser op i familier med alkoholmisbrug.

Klima og miljø

Energioptimering

KL, Danske regioner og Klima- og Energiministeriet er blevet enige om et samarbejde om opfyldelsen af Energieffektivitetsdirektivets krav af den offentlige bygningsmasse.

Direktivet forpligter kommunerne til at energirenovere deres bygninger årligt, og hen mod 2040 skal alle offentlige bygninger have energimærket B.

Kommunalbestyrelsen afsætter 3,0 mio. kr. til gennemførelse af energimærkning af alle kommunale ejendomme i 2026.

Spildevandsplan 2028-2038 og Affaldsplan 2027-2037

Der afsættes 0,850 mio. kr. til at udarbejde kommunens nye 10-årige planer på spildevand- og affaldsområdet. Begge planer bliver til i nært samarbejde med Tønder Forsyning.

Miljøvurderinger og kontrol med byggeaffald

Grundet stigende behov for miljøvurderinger og kontrol med byggeaffald afsættes årligt 1,250 mio. kr. til en styrkelse af sagsbehandlingskapaciteten i forvaltningen.

Trøjborg Slotsruin

Der er behov for at opretholde en minimumsvandstand i indre slotsgrav omkring Trøjborg Slotsruin for at sikre at ruinens funderingspæle ikke rådner. Slots- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland og entreprenører inden for naturgenopretning har udarbejdet et skitseprojekt for vandstandshævning. Der afsættes 2,4 mio. kr. til projektet i 2026.

Ådiger og klæggrave

For at være på forkant med vedligeholdelse af kommunens ådiger afsættes der i 2026 1,5 mio. kr. til undersøgelser til opgravning af klæg.

Afslutningsrapport fra Brede Å-udvalget

Brede Å-udvalget afleverede i foråret 2025 sine anbefalinger i afslutningsrapporten. Der afsættes 4,850 mio. kr. over de næste 4 år til at kortlægge, projektere og ikke mindst inddrage lodsejere i projektet. Herudover afsættes 0,250 mio. kr. til en konference om vand i Tønder Kommune.

LIFE Wadden sea birds

Der afsættes 8 mio. kr. over de næste 2 år som sammen med ekstern medfinansiering anvendes til formidling, etablering af ny sti, etablering af fugleskjul og forbedret udstilling samt faciliteter ved Vidåslusen og Margrethe Kog Nord.

Klimatilpasningspulje

Kommunalbestyrelsen fokuserer på at tilvejebringe klimatilpasningsløsninger i forhold til Vores Klima-handlingsplan. Til disse tiltag afsættes 8 mio. kr. i budgetperioden fordelt med 1 mio. kr. i 2026, 2 mio. kr. i årene 2027 og 2028 samt 3 mio. kr. i 2029.

Det ønskes afklaret mellem Ballum Digelag, Kystdirektoratet og Tønder Kommuner, hvorledes forstærkning af den resterende del af Ballum Dige kan finansieres.

Veje og trafik

Kongevej, Tønder

Skibbroen er færdiggjort i sommeren 2025, og dermed kan Kongevej fra Visemøllen til Ved Slotsbanken færdiggøres. Til dette arbejde er der yderligere afsat 9,8 mio. kr. til færdiggørelse i samarbejde med Museum Sønderjylland.

Mobilitetsanalyse

Der afsættes 0,1 mio. kr. til en analyse af den samlede mobilitet og de muligheder, der ligger både i den kollektive og private transport, herunder samkørsel og elcykler mv.

By- og landdistriktsudvikling

Kommunalbestyrelsen fortsætter fokus på udviklingen i by og landdistrikterne.

Til udviklingsplan Rømø videreføres 0,920 mio. kr. i budgetårene 2026-2029.

Tønder Byfornyelsespulje videreføres i 2027-2029 med 2,5 mio. kr., hvor de allerede afsatte 1,925 mio. kr. fastholdes i 2026. Til opstart af Visionsplan for Tønder Midtby afsættes i 2026 0,750 mio. kr.

Udviklingsplaner for centerbyerne fortsætter og forstærkes, således at der afsættes 1,5 mio. kr. i 2026 og 2,5 mio. kr. i hvert af årene 2027, 2028 og 2029.

For at gøre det attraktivt at være børnefamilie i Tønder Kommune afsættes 1,5 mio. kr. til renovering og nyetablering af legepladser.

Til støtte for forsamlingshusene afsættes en pulje på 0,250 mio. kr. årligt i 2026 og 2027.

Idræt og bevægelse

Haller og svømmehaller

Kommunalbestyrelsen ønsker at understøtte idræts- og bevægelsesaktiviteter bl.a. ved at understøtte gode og tidssvarende faciliteter.

Der afsættes 4,912 mio. kr. i en pulje til ekstraordinær vedligeholdelse og renovering af idrætshaller og 1,045 mio. kr. i en pulje til tekniske installationer og vedligeholdelse af de tre svømmehaller i Arrild, Skærbæk og Tønder.

Til Toftlund Sport og Fritidscenter fremrykkes 28,956 mio.kr. til 2026.

Der afsættes 3,5 mio. kr. fra 2027 og frem til udmøntning af facilitetsstrategien.

Udskiftning af græstæppe på kunstgræsbane

Der afsættes 0,350 mio. kr. i 2026 og 6 mio. kr. i 2027 til udskiftning af græstæppe på kunstgræsbanen i Løgumkloster.

Kultur

Udover driftstilskuddet til Museum Sønderjylland yder de fire sønderjyske kommuner tilskud til museets anlægsudgifter. Til dette afsættes 0,732 mio. kr. årligt.

Kommunalbestyrelsen har tildelt ART JAM 0,250 mio. kr. i støtte til gennemførelse af tre events, Art Jam Træskulptursymposium, Art Tide Skulpturudstilling og Hay Art Høskulptursymposium.

Kommunalbestyrelsen har tilført Team Nordschleswig - Team Denmark Faustball 0,250 mio. kr. i støtte til gennemførelse af afviklingen af EM i 2026 i Tønder.

Øvrige tiltag

Strategi for det gode arbejdsliv

Kommunalbestyrelsen anerkender udfordringerne med at rekruttere og fastholde medarbejdere på især velfærdsområdet.

I budgettet er der afsat 3,4 mio. kr. årligt til indsatser, som understøtter strategien for det gode arbejdsliv.

Derudover afsættes en pulje på 1 mio. kr. i 2026 og 2027 til at øge trygheden og fleksibiliteten for udkørende medarbejdere i hjemmesygepleje og hjemmeplejen for at undersøge, om dette kan gøre en forskel.

Udviklingsinitiativer

Ud over de kultur- og fritidstilbud, der allerede er prioriteret, vil Kommunalbestyrelsen fortsat støtte lokale initiativer, der udspringer af fællesskab, optimisme og handlekraft. Det gælder blandt andet projekter og idéer, som kommer fra borgere og lokale aktører – fordi den bedste udvikling sker i samarbejde med kommunens borgere.

Zeppelin Tønder

Zeppelin Tønder bevilliges 1,948 mio. kr. årligt i budgetperioden 2026-2028 samt 1 mio. kr. i 2029.

Masterplan for Tønderhallerne

Masterplan for Tønderhallerne bevilliges 5,053 mio. kr. i 2026 og 9,186 mio. kr. i 2027 og 2028.

Museum Wegner

Museum Wegner bevilliges 15 mio. kr. i 2027-2029. Derudover bevilliges 0,5 mio. kr. til projektledelse i 2026.

Tønnisgaard – Dannet af havet

Kommunalbestyrelsen er enige om at bidrage med den resterende del til etablering af formidlingscentret Tønnisgaard – Dannet af Havet. Der afsættes 2,5 mio. kr. i 2026, 2,5 mio. kr. i 2027 og 5 mio. kr. i 2028.

Erhvervsudvikling

Der afsættes en årlig anlægspulje til kommunal medfinansiering af nye udviklingsinitiativer og øvrige erhvervsudviklingsprojekter på 0,418 mio. kr. årligt i perioden 2026-2029.

Tønder Handelsstandsforening har med initiativet SAMMEN skabt grobund for udvikling og vækst i området. Kommunalbestyrelsen understøtter projekt SAMMEN med 0,700 mio. kr. i 2026 og 2027 til fastholdelse af momentum og videreudvikling af konceptet SAMMEN for at styrke detailhandlen i Tønder.

Derudover afsættes 1 mio. kr. til infostandere i 2026 til Detailforum – centerbyerne.

Den videre proces

Budgetforliget danner udgangspunkt for budgettet, som sendes til 1. behandling og herefter sendes i høring. Kommunalbestyrelsen mødes, når aftalen har været i høring og tager stilling til eventuelle ændringer som følge af høringssvar og samlet aftaleoverholdelse.

Ved aftalens indgåelse er flere forhold endnu ukendte. Det drejer sig blandt andet om kommunernes samlede overholdelse af rammerne til service, anlæg og skat. En væsentlig del af Tønder Kommunes bloktilskud er betinget af, at aftalen overholdes. Hvis tallene på landsplan gør, at der er behov for ændringer, indkaldes forhandlingsgruppen.

Forhandlingsgruppen mødes ligeledes, når finanslovsaftalen for 2026 foreligger og tager stilling til eventuelle virkninger på budgetforliget.

Tønder, den 3. september 2025

Borgmester
Jørgen Popp Petersen

A blue ink signature of Jørgen Popp Petersen.

Anita Uggerholt Eriksen
Tønder Listen

A blue ink signature of Anita Uggerholt Eriksen.

Martin Iversen
Venstre

A blue ink signature of Martin Iversen.

Torben Struck
Socialdemokratiet

A blue ink signature of Torben Struck.

Louise Thomsen Terp
Slesvigsk Parti

A blue ink signature of Louise Thomsen Terp.

Anette Abildgaard Larsen
Det Konservative Folkeparti

A blue ink signature of Anette Abildgaard Larsen.

Bjarne Lund Henneberg
Socialistisk Folkeparti

A blue ink signature of Bjarne Lund Henneberg.

Allan Svendsen
Dansk Folkeparti

A blue ink signature of Allan Svendsen.

Barbara Krarup Hansen
Løsgænger

A blue ink signature of Barbara Krarup Hansen.